

Z. Br.

"Słownik folkloru polskiego", pod red. Juliana Krzyżanowskiego, Warszawa 1965 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/1-2, 141

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Słownik folkloru polskiego. Pod redakcją Juliana Krzyżanowskiego. „Wiedza Powszechna”, Warszawa 1965, ss. 487, ilustr. 86.

Słownik folkloru polskiego obejmuje zasadniczo trzy grupy haseł: hasła zawierające charakterystykę składników tworzących literaturę ludową, hasła z wiadomościami teoretycznymi z zakresu folklorystyki oraz hasła biograficzne o ludziach, którzy w ciągu przeszło 150 lat tworzyli wiedzę o folklorze polskim.

Ogółem *Słownik* liczy ok. 600 haseł, w tym haseł grupy trzeciej jest przeszło 200. Jak pisze we *Wstępie* prof. J. Krzyżanowski, złożyły się na te hasła „materiały do projektowanych dziejów folklorystyki polskiej, a więc biografie jej pionierów, od Zoriana Dołęgi Chodakowskiego po Jana Stanisława Bystronia i Kazimierza Mośzyńskiego” (s. 6).

Biografie te w *Słowniku* są niewielkie, nadto nie zawsze przynoszą takie np. wiadomości, jak daty życia zbieraczy, wydawców i naukowych badaczy folkloru w Polsce. Prof. Krzyżanowski wyjaśnia to we *Wstępie* dużymi trudnościami w zbieraniu informacji biograficznych: często wielomiesięczne poszukiwania, obejmujące nie tylko kwereudy archiwalne i biblioteczne, ale i oględziny nagrobków na cmentarzach prowincjonalnych, były bezskuteczne.

Obok nazwisk polskich *Słownik* przynosi też pewną liczbę biografów badaczy obcych, „nazwiska znakomitych folklorystów w rodzaju braci Grimmów lub Wuka Karadžicia” (s. 6)³, a więc uczonych, którzy bardzo silnie zaważyli na dziejach naszej folklorystyki. W grupie uczonych niepolskich jest też sporo folklorystów komparatystów.

Z. Br.

Richard C. Lewanski, *A Bibliography of Slavic Dictionaries*. T. 2: *Belorussian, Bulgarian, Czech, Kashubian, Lusatian, Old Church Slavic, Macedonian, Polabian, Serbocroatian, Slovak, Slovenian, Ukrainian*. T. 3: *Russian*. The New York Public Library, New York 1963, ss. XV+366; XLI+400, ilustr.

W 1959 r. R. Lewanski wydał *A Bibliography of Polish Dictionaries with a Supplement of Lusatian and Polabian Dictionaries*⁴. W 1963 r. wydał on 2 tomy *Bibliografii słowników słowiańskich*, podciągając *ex post* pod ten tytuł również *Bibliografię słowników polskich*, która w ten sposób stała się tomem 1 trzyczęściowego wydawnictwa.

W tomie 2 przykrym nieporozumieniem jest wyróżnienie gwar kaszubskich jako osobnego języka, choć już w tomie *Polish dictionaries* w dziale słowników gwarowych autor umieścił 8 słowników z gwarą kaszubską. W tomie 2 autor powtórzył te słowniki, dodając 4 inne, wszystko pod hasłem: język kaszubski (!). A jak wiadomo — języka takiego nie ma.

Ogółem w trzech tomach Lewanski zgromadził imponującą liczbę ok. 6200 pozycji; przeszło połowę, bo ok. 3200, stanowią słowniki rosyjskie, w tym zaś ponad 2000 to słowniki dwujęzyczne (obejmujące w sumie 125 języków).

Zygmunt Brocki

³ Nazwisko pioniera folklorystyki serbskiej i nowoczesnej filologii serbskiej Wuka Karadžicia wszędzie w *Słowniku* podane jest w pisowni polskiej, czego nie można usprawiedliwić trudnościami technicznymi, nazwisko bowiem np. znakomitego folklorysty czeskiego J. Polívki (Jifi Polífvka) wydrukowano — słusznie — w postaci oryginalnej.

⁴ Por. notatkę o tej publikacji w nrze 2/1961 „Kwartalnika”, s. 332.